

INGEKOMEN 28 APR. 2026

Gemeente Almelo
t.a.v. College B&W
Postbus 5100
7600 GC ALMELO

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 5.1.2e
www.overijssel.nl
5.1.2e ket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN 5.1.2f

Inlichtingen bij

5.1.2e
Telefoon 5.1.2e
5.1.2e @overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
21.04.2026	D2026-04-004450	2026-011301	1 van 2	2		

Onderwerp: Totaalbeeld Interbestuurlijk Toezicht gemeente Almelo

Geacht college,

Wij sturen u hierbij het Totaalbeeld Interbestuurlijk Toezicht (IBT) van uw gemeente. Gedeputeerde Staten hebben dit vastgesteld op 21 april 2026. U vindt het totaalbeeld in bijlage 1.

Context

De provincie heeft een wettelijke taak om toezicht te houden op gemeenten. Wij willen dit toezicht uitvoeren in samenwerking met de Overijsselse gemeenten. Dit is ook afgesproken in de Overijsselse Bestuursovereenkomst IBT.

Het totaalbeeld bestaat uit zes domeinen: Financiën, Omgevingsrecht VTH, Ruimtelijke Ordening, Informatie- en archiefbeheer, Huisvesting Statushouders en Erfgoed.

De toetsing gebeurt op basis van het IBT-kader. Dit kader en de totaalbeelden zijn te vinden op onze website: [Interbestuurlijk toezicht per gemeente - Provincie Overijssel](#).

In bijlage 2 vindt u een overzicht van de relevante ontwikkelingen per domein.

Totaalbeeld IBT 2026

De bevindingen per domein vormen samen het totaalbeeld. Deze bevindingen zijn ambtelijk afgestemd en besproken met uw IBT-coördinator.

Het totaalbeeld van uw gemeente is oranje.

Dat betekent dat wij op één of meerdere domeinen risico's zien waarop actie nodig is. Daarom gaan wij hierover graag met u in gesprek. Daarnaast vindt er, conform afspraken, een gesprek plaats tussen de Commissaris van de Koning en uw burgemeester. In het totaalbeeld vindt u een toelichting op de bevindingen per domein.

Rol van de gemeenteraad

In de bestuursovereenkomst is afgesproken dat gemeenten het totaalbeeld opnemen in de planning en control cyclus. Het college informeert de gemeenteraad over het Totaalbeeld IBT, zodat de raad zijn rol op een goede manier kan vervullen.

De provincie zorgt daarnaast voor een actuele [digitale viewer](#) met informatie over de totaalbeelden van alle gemeenten. Deze viewer biedt achtergrondinformatie en laat ontwikkelingen over meerdere jaren zien.

Neem gerust contact met ons op als u nog vragen heeft

Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder *Inlichtingen bij*. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer 2026-011301 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

5.1.2e
5.1.2e

voorzitter, 5.1.2e

secretaris, 5.1.2e

Totaalbeeld Interbestuurlijk Toezicht Almelo 2026

Totaalbeeld 2026: Oranje					
Financiën	Omgevingsrecht VTH	Ruimtelijke Ordening (voorheen Wro)	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
Oranje	Groen	Groen	Oranje	Oranje	Groen

Motivering totaalbeeld

Algemeen

De provincie heeft de wettelijke taak om toezicht te houden op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken. In Overijssel doen we dat vanuit het uitgangspunt van **partnerschap**, zoals vastgelegd in de herziene Overijsselse Bestuursvereenkomst IBT (2022). Provincie en gemeenten werken samen aan een sterke kwaliteit van het openbaar bestuur, ieder vanuit de eigen rol, verantwoordelijkheid en bevoegdheden.

Beoordelingskader IBT

De beoordeling is gebaseerd op het geactualiseerde IBT-beoordelingskader dat, na afstemming met de gemeenten, in december 2025 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Het interbestuurlijk toezicht in Overijssel omvat de domeinen: Financiën, Omgevingsrecht VTH, Ruimtelijke Ordening (voorheen Wro), Informatie- en archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed.

Voor Financiën betreft het toezicht op de begroting; voor de overige domeinen gaat het om toezicht op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken. Voor de oranje en rode domeinen voert de provincie het inhoudelijke gesprek met de gemeente over de gesignaleerde risico's en mogelijke verbeteringen. Aangezien het totaalbeeld van Almelo oranje kleurt, zal er een **gesprek** plaatsvinden tussen de Commissaris van de Koning en de burgemeester.

Vanaf 2026 gaan we met gemeenten in gesprek om samen het interbestuurlijk toezicht op Erfgoed verder te verdiepen, waarbij de kwaliteit van gemeentelijke erfgoedzorg in de praktijk meer aandacht zal krijgen.

Totaalbeeld gemeente Almelo: **Oranje**

De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen samen het integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de zes domeinen. Voor 2026 kleurt het totaalbeeld **oranje**, net als in 2024 en 2025.

De kleur heeft een **signaalfunctie**. Een oranje of rode kleur betekent dat de provincie risico's ziet die aandacht vragen. Conform de Bestuursvereenkomst IBT en het beoordelingskader gaat de provincie hierover in gesprek met de gemeente.

Beelden op de afzonderlijke domeinen

- De domeinen **Omgevingsrecht VTH, Ruimtelijke Ordening, en Erfgoed** kleuren groen. De gemeente voldoet op deze domeinen aan de criteria uit het beoordelingskader.

Voor het domein **Omgevingsrecht VTH** is in 2025 is reality check uitgevoerd naar de actualiteit van omgevingsvergunningen. De uitkomsten laten zien dat het inzicht in de actualiteit en de opvolging van (wettelijk) benodigde actualisaties beperkt is. Dit is meegenomen in het beeld voor Omgevingsrecht VTH en opgenomen als verbeterpunt voor 2026.

- De domeinen **Financiën, Informatie-Archiefbeheer en Huisvesting Statushouders** kleuren oranje.

Financiën: Almelo heeft een sluitende begroting voor 2026, maar in de meerjarenraming ontstaat een structureel tekort, waardoor de financiële positie aandacht blijft vragen. Ondanks ingezette besparingen en herijkingen blijft het domein financiën daarom oranje.

Informatie-archiefbeheer: De gemeente werkt aan verbeteringen in informatie- en archiefbeheer, maar blijft achter op de geplande voortgang, waardoor het domein oranje beoordeeld blijft. Met externe inzet en een nieuwe archivaris is een nieuwe impuls gegeven, maar diverse aandachtspunten vragen blijvend aandacht in 2026.

Huisvesting Statushouders: De gemeente Almelo heeft de taakstelling voor 2025 niet volledig gehaald en sluit het jaar af met een achterstand van 136 huisvestingen, waardoor het domein oranje beoordeeld blijft. De oplopende achterstand vraagt nadrukkelijk aandacht in de komende taakstellingsperioden.

Totaalbeeld IBT 2026

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Financiën	<p>Beoordeling De gemeente blijft onder het repressieve toezicht (reguliere toezicht) vallen. U kunt uw begroting 2026 zonder onze goedkeuring uitvoeren. Uw begroting 2026 is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten in uw begroting zijn voldoende om de structurele lasten te dekken. Daarnaast vinden wij dat uw raming voldoende realistisch is. U voldoet hiermee aan de wettelijke criteria. Dit evenwicht blijft in de meerjarenraming echter niet bestaan. In de meerjarenraming zijn de structurele baten lager dan de structurele lasten. Er ontstaat daardoor een structureel tekort. Dit heeft geen gevolgen voor de toezichtvorm.</p> <p>Context In de begroting van 2025 was de IBT-kleuring van Almelo voor financiën oranje. Op basis van de slotrapportage verwacht men 2025 af te sluiten met een voordelig saldo. Gemeente Almelo constateert dat de financiële onzekerheid blijft bestaan, ondanks het feit dat het Rijk voor de komende twee jaren extra financiële middelen heeft toegekend om het "Ravijn" te overbruggen. Almelo kiest ervoor, in het kader van de beleidslijn behoedzaam en flexibele besparingsstrategie, om het onderzoek van commissie van Ark in 2027 af te wachten voor verdere bezuinigingsmaatregelen. Daarnaast verwacht Almelo stappen vanuit het Rijk om de disbalans tussen middelen en taken op te heffen. Na een grondige analyse zijn binnen het sociaal domein, aanvullend op de eerdere besparingsmaatregelen, extra besparingsmaatregelen gevonden. Hierbij is ook rekening is gehouden met de ingezette beweging om te komen tot een herontwerp van het sociaal domein.</p> <p>Veel maatregelen vragen richting 2026 en 2027 een intensief traject. Hiermee is men al vanaf januari gestart. De gemeente wil dit proces de komende jaren blijven continueren. De besparingsmaatregelen op het sociaal domein passen binnen het bestaande beleid. Met deze maatregelen is volgens Almelo de maximale grens bereikt van wat binnen het sociaal domein zowel haalbaar als wenselijk is aan bezuinigingen, in lijn met de vastgestelde beleidslijn van een zorgvuldige en flexibele besparingsstrategie.</p> <p>Op basis van de meest recente inzichten is een herijking van de budgetten doorgevoerd. Dit heeft o.a. geleid tot een verlaging van de gereserveerde middelen voor areaaluitbreiding kapitaalgoederen. Gemeente Almelo heeft de afgelopen periode in Twents verband ingezet op besparingen bij de verbonden partijen. In de komende begrotingen van de verbonden partijen moet blijken of deze bezuinigingen worden verwerkt en gerealiseerd. Men wil blijven investeren in de stad. Almelo werkt aan meer balans in de stad. Ze heeft oog voor mensen die het moeilijk hebben, maar stimuleert ook zelfontplooiing en economische groei. Ze investeert in leefbare wijken, verduurzaming, goede scholen, sport, groen en ontspanning. Dat draagt bij aan een gezonde omgeving, waarin mensen zich</p>	Oranje	<ol style="list-style-type: none"> De geraamde uitgaven en inkomsten zijn structureel en reëel in evenwicht. Uit meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, of, de geraamde structurele uitgaven en inkomsten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, en/of, er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, de grondexploitatie of andere onderwerpen. <p><i>Intensiteit toezicht:</i> gemiddeld</p> <ul style="list-style-type: none"> Begroting vergt geen goedkeuring. Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek. Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact (2-5 x per jaar). Monitoren van herstel maatregelen/begrotingswijzigingen. Het zijn van sparringpartner. Themaonderzoeken. Onderzoek programmarekening met accountantsverslag. Opragen nota's deelonderwerpen financiële positie.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>veilig voelen en kunnen meedoen. De gemeente blijft ondanks alle inspanningen oranje, omdat de meerjarenraming een tekort laat zien. Almelo beschikt voor 2026 over voldoende weerstandsvermogen.</p> <p>Toelichting beoordeling Wij hebben geconstateerd dat U een sluitende begroting 2026 heeft vastgesteld. Om dit te bereiken heeft u ombuigingen of bezuinigingen opgenomen in de raming. Wij zien de voortgang van deze ombuigingen graag terug in de volgende P&C documenten, zodat u en wij de realisatie goed kunnen volgen.</p>		
Omgevingsrecht VTH	<p>Beoordeling 2026 Op basis van de uitgevoerde toetsing van IBT op het domein Omgevingsrecht VTH, de onderlinge samenhang van de documenten en de voortgangsgesprekken, is het kleurbeeld voor de gemeente Almelo groen. Er zijn nog wel verbeterpunten waar de gemeente Almelo het komende jaar aan kan werken.</p> <p>Verbeterpunten vorig jaar De gemeente is met de verbeterpunten uit het beeld 2025 aan de slag gegaan. Dit heeft geresulteerd in verbetering, maar er blijft op onderdelen aandacht nodig.</p> <p>Beleidskader De gemeente Almelo heeft in 2025 haar geactualiseerde VTH- beleid voor de thuishaken vastgesteld. Dit beleidsplan bevat onder andere doelstellingen, indicatoren en strategieën en er is een koppeling gelegd met de Omgevingswet. De risicoanalyse maakt deel uit van het nieuwe VTH-beleid. De gemeente heeft aangegeven dat in 2026 de strategieën ten aanzien van vergunningen, toezicht, sancties en gedogen nader uitgewerkt zullen worden.</p> <p>Het uniforme regionale VTH-beleid voor de taken die bij de Omgevingsdienst Twente zijn belegd, is in 2023 door Almelo vastgesteld. In dit beleidsplan zijn onder andere een probleemanalyse, strategieën en doelen opgenomen. Voor een aantal doelen is nog nadere uitwerking nodig. Voor de toezicht taken wordt (gedeeltelijk) gewerkt met het dynamisch risicoprioriteringsinstrument (RPI). De toepassing van het RPI is in ontwikkeling, maar nog niet volledig inzichtelijk in de wijze waarop risico-inschattingen doorwerken in de prioriteitenstelling en toezichtplanning.</p> <p>Uitvoeringsprogramma Het uitvoeringsprogramma 2026 is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma is duidelijk aangegeven welke activiteiten uitgevoerd gaan worden en hoe aan de beleidsdoelstellingen wordt gewerkt. De gemeente geeft aan dat de monitoring zal worden verbeterd, zodat de nieuwe beleidsdoelen uit het VTH-beleid beter geëvalueerd kunnen worden. De gemeente geeft aan dat in eerste instantie er op onderdelen onvoldoende capaciteit beschikbaar is. Door middel van inhuur en prioritering is de capaciteit voldoende om de werkvoorraad uit te voeren.</p>	Groen	<p>Inzicht in uitvoering en handhaving</p> <p>Sluitende beleids- en uitvoering-cyclus, die voldoet aan de beoordelingscriteria.</p> <p>Alle stappen van de cyclus zijn ingevuld.</p> <p><u>Intensiteit toezicht: laag</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: 1 à 2 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>Het uitvoeringsprogramma 2026 voor de taken belegd bij de Omgevingsdienst Twente is tijdig vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma is aangegeven welke activiteiten voor Almelo worden uitgevoerd. Daarnaast zijn grotendeels de doelstellingen uit het beleid overgenomen in het uitvoeringsprogramma. Verder wordt in het uitvoeringsprogramma aangegeven dat voor het overgrote deel wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria voor de deskundigheidsgebieden belegd bij de Omgevingsdienst Twente. Uit het uitvoeringsprogramma blijkt dat voor Almelo er actualisatietoetsen en actualisaties van vergunningen gepland staan. Tot slot blijkt dat er capaciteitstekorten zijn om de geplande werkzaamheden in het uitvoeringsprogramma uit te voeren.</p> <p>Rapportage en evaluatie Het jaarverslag 2024 over de thuishaken is tijdig vastgesteld. In het jaarverslag geeft de gemeente inzicht in de uitgevoerde activiteiten en projecten. Uit het jaarverslag blijkt dat de monitoring kan worden verbeterd, met name op een aantal beleidsdoelen. Voor een aantal doelen geeft de gemeente aan dat het nog niet goed mogelijk is deze te monitoren. Voor de thuishaken is inzicht gegeven in het voldoen aan de kritieke massa zoals deze is opgenomen in de kwaliteitscriteria.</p> <p>Het jaarverslag 2024 over de taken die bij de Omgevingsdienst Twente zijn belegd, is tijdig vastgesteld. Het jaarverslag geeft inzicht in de uitgevoerde activiteiten. Het jaarverslag geeft deels inzicht in de realisatie van de voorgenomen doelen, maar dit is nog onvoldoende. Voor Almelo zijn in 2024 actualisatietoetsen van vergunningen uitgevoerd, maar zijn geen actualisaties van vergunningen uitgevoerd. In 2025 heeft het IBT een reality check uitgevoerd naar de actualisatie van vergunningen. Hieruit blijkt dat een groot deel van de relevante vergunningen in de afgelopen jaren niet is geactualiseerd en dat bovendien niet inzichtelijk is welke vergunningen moeten worden geactualiseerd.</p> <p>Verbeterpunten Voor 2026 heeft de gemeente Almelo de volgende verbeterpunten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Werk in 2026 aan de monitoring, zodat de beleidsdoelen geëvalueerd kunnen worden. 2. Werk aan de verdere ontwikkeling van indicatoren en streefwaarden voor de gestelde doelen in het uniforme regionale VTH-beleid en maak de realisatie hiervan inzichtelijk in het jaarverslag 2025. 3. Zet in 2026 vervolgstappen om de inzet van het regionale dynamisch risico prioriteringsinstrument (RPI) verder te concretiseren en te implementeren, zodat inzichtelijk wordt hoe RPI-uitkomsten de toezichtplanning sturen. 4. Zorg voor inzicht in de actualiteit van de relevante vergunningen die bij de Omgevingsdienst zijn belegd en actualiseer deze, waar nodig, volgens de wettelijk vastgestelde termijnen. 5. Zorg dat het uitvoeringsprogramma 2027 voor de taken belegd bij Omgevingsdienst Twente aansluit bij de vastgestelde begroting 2027, 		

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	zodat voldoende middelen beschikbaar zijn voor uitvoering van het programma.		
Ruimtelijke Ordening (voorheen Wro)	<p>Hebben een Omgevingsvisie die voldoet aan de Omgevingswet</p> <p>Werken volgens de Stop-Tpod standaard. Zijn in voorbereiding van een wijziging waarbij de Bruidsschat in de structuur wordt geplaatst en diverse contouren (bomen, geur, jacht) worden opgenomen.</p> <p>Daarnaast zijn ze bezig om hun verordeningen op te nemen in het Omgevingsplan.</p>	Groen	<p><i>Intensiteit toezicht: laag</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ambtelijk contact: 1 à 2 keer per jaar. Kennisgevingsbrief van GS: situatie is conform de eisen. Steekproef eens per 3 à 4 jaar.
Informatie- en archiefbeheer	<p>Algemeen Het beeld van de gemeente Almelo is gebaseerd op het op 30 januari 2025 ontvangen <i>Jaarverslag Archiefzorg en -beheer 2023-2024</i> en de mee gezonden <i>Archief KPI's 2024</i>. Aanvullend is met Almelo gesproken op 10 juni en 17 september 2025. Op 30 januari 2026 hebben wij de raadsbrief met een update over 2025 ontvangen. Hiermee voldoet Almelo aan de gemaakte informatie-afspraken in het kader van het IBT.</p> <p>Oordeel Een gestructureerde aanpak om de Archiefwet beter na te leven is opgesteld en de eerste zaken zijn opgepakt en in uitvoering. Het voorgenomen verbeterproces is qua realisatie achtergebleven bij de verwachtingen. Met externe inhuur en de nieuwe archivaris krijgt deze aanpak een nieuwe, veelbelovende impuls. Meerdere aandachtspunten blijven nog aan de orde waardoor het oordeel oranje blijft.</p> <p>Bewerking van archieven/achterstanden Het aantrekken van een gediplomeerde archivaris heeft meer inzicht opgeleverd in de opgaven die er vanuit de Archiefwet liggen. De aangekondigde beheer- en bewaarstrategie is opgeleverd en wordt doorontwikkeld. Het opschonen van enkele applicaties staat op de agenda, maar is nog niet uitgevoerd. Dit geldt ook voor het wegwerken van schaduwarchieven en e-mailarchivering. Een kwaliteitssysteem overeenkomstig art 16 Archiefregeling is ingericht door middel van het Kwaliteitsplan, waardoor in vier weken de informatie huishouding van een team wordt gestroomlijnd op één of meer onderdelen. Het doel is continue verbetering. Er is een roadmap opgesteld die is vastgesteld door het college en waar budget aan is verbonden. Deze roadmap maakt inzichtelijk wat nog moet gebeuren, welke termijn daaraan is verbonden en waar verbeteringen structureel geborgd moeten worden.</p> <p>Goede voortgang is geboekt in het wegwerken van achterstanden in papieren archieven. Overbrengingen worden hiervoor voorbereid. Werkzaamheden in dit verband zullen in 2026 worden afgerond. De hotspotmonitor is nog niet tot stand gekomen. Het aangekondigde SIO (strategisch informatie overleg) is ook nog niet ingericht. Hiermee wordt gewacht totdat enkele functies zijn ingevuld.</p>	Oranje	<p>Zorg voor en beheer van archief op enkele (niet zwaarwegende) aspecten niet op orde</p> <p><i>Intensiteit toezicht: gemiddeld</i> Frequentie algemeen inspectie bezoek: eens per jaar (met nadruk op benoemde risico's/ thema's).</p> <p>Jaarlijks door zorgdrager vastgestelde horizontale verslaglegging via KPI's of vergelijkbaar, ontvangen door gedeputeerde staten.</p> <p>Criterium voor wel/niet zwaarwegend is of sprake is van wel/ geen taak verwaarlozing zoals opgenomen in de model KPI-rapportage.</p>

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
	<p>Archiefbewaarplaats De ontbrekende aanwijzing van de archief bewaarplaats is hersteld. Een punt van aandacht was dat de vloerbelasting van het depot bevroren moest worden vanwege een structureel gebrek. Dit wordt goed gecontroleerd en er worden geen noemenswaardige papieren archieven meer verwacht. Tijdens de inspectie bleek dat de relatieve luchtvochtigheid boven de maximale grens van 55% uitkwam. Dit dient bijgesteld en gemonitord te worden.</p> <p>Overig Almelo heeft besloten niet langer in te zetten op 'bewaren bij de bron', maar over te gaan naar gebruik van een meer traditionele e-depotvoorziening. Daarvoor wordt gekeken naar de omliggende regionaal historische centra. Almelo heeft ervoor gekozen het complete bouwarchief (504 meter) te gaan digitaliseren.</p> <p>Aandachtspunten voor 2026:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering roadmap • Herstelactie verklaringen van overbrenging voor archieven van voor 1960. • Inrichten e-depotvoorziening 		
Huisvesting statushouders	<p>Gemeenten krijgen per 1 januari en 1 juli een taakstelling voor het huisvesten van statushouders. De jaarlijkse IBT-beoordeling toetst of deze taakstellingen over het gehele jaar zijn gerealiseerd, inclusief eventuele voor- of achterstanden uit voorgaande jaar.</p> <p>De beoordeling is gebaseerd op gegevens uit het COA-taakvolgsysteem, afgestemd en waar nodig aangevuld met door de gemeente verstrekte informatie.</p> <p>Beoordeling: Gemeente Almelo heeft de taakstelling voor 2025 niet volledig gerealiseerd en sluit het IBT-jaar af met een achterstand van 136. Op basis hiervan is het kleurbeeld IBT 2026 vastgesteld op oranje. Op 1 oktober was er een tekort aan COA-koppelingen. Dit tekort heeft er echter niet toe geleid dat de gemeente de taakstelling niet kon halen en beïnvloedt daarom de beoordeling niet.</p> <p>Aandachtspunt: Een aandachtspunt blijft de oplopende achterstand. De achterstand van 136 zal in de aankomende taakstellingsperiode(n) weggewerkt moeten worden.</p>	Oranje	<p>Niet voldaan aan de wettelijke taakstelling, of de achterstand uit vorige periode(n) is niet volledig weggewerkt.</p> <p><i>Intensiteit toezicht: gemiddeld</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortgang tweewekelijks monitoren. • Gemeente ontvangt een brief waarin acties en termijnen worden gesteld om de achterstand in te lopen. • Gemeente stelt in overleg met corporatie(s), regie voerder COA en de provincie een plan van aanpak huisvesting statushouders op, over het inlopen van de achterstanden (naast de taakstelling). • Elke 3 maanden is er ambtelijk overleg tussen gemeente en provincie over de voortgang. • Indien na 3 maanden (halverwege de taakstelling periode) de verwachting is dat de gemeente de achterstand niet gaat inlopen, kan dit aanleiding zijn voor bestuurlijk overleg.

Domein	Beoordeling en onderbouwing door GS	Beeld	Toezichtregime
Erfgoed	<p>De erfgoedverordening van Almelo dateert uit 2022 en is bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet (2024) in werking getreden.</p> <p>Gemeente Almelo heeft haar adviescommissie ondergebracht bij het Oversticht. De commissie heeft drie adviezen afgegeven waarvan niet is afgeweken.</p> <p>Het VTH-proces is deskundig ingeregeld waarbij op het juiste moment om advies gevraagd wordt aan de juiste instanties.</p> <p>Er is een intaketafel voor nieuwe ontwikkelingen waar gekeken wordt of er archeologische en cultuurhistorische waarden aanwezig zijn, als dit zo is worden deze meegenomen in het advies.</p>	Groen	<p>Voldaan aan eisen Omgevingswet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het hebben van een actuele gemeentelijke erfgoedverordening • Het hebben van een onafhankelijke en deskundige gemeentelijke erfgoed commissie; • Deskundige uitvoering van vergunningverlening en handhaving ten behoeve van het aanbrengen van wijzigingen aan rijksmonumenten. • Nieuwe bestemmingsplannen conform de Omgevingswet. <p><i>Intensiteit toezicht: laag</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijk gesprek bevindingen beoordeling uitvoering en handhaving: maximaal 1 keer per jaar. • Dossieronderzoek: indien specifieke omstandigheden daar aanleiding toe geven (steekproef)

Ontwikkelingen Interbestuurlijk Toezicht 2026

Het interbestuurlijk toezicht (IBT) in Overijssel richt zich op zes toezichtdomeinen. Deze domeinen zijn continu in ontwikkeling. Het is gebruikelijk om jaarlijks per domein een korte doorkijk te geven naar relevante toekomstige ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het toezicht. Deze doorkijk wordt hieronder weergegeven.

Financiën

Gemeenten krijgen vanaf 2028 te maken met het zogenoemde ravijnjaar, waarin zij opnieuw worden gekort op de middelen voor de jeugdzorg. Dit volgt uit de Hervormingsagenda Jeugd. Veel gemeenten hebben hierdoor in hun begroting 2026 structurele tekorten vanaf 2028 opgenomen. Om deze tekorten op te vangen treffen gemeenten maatregelen, zoals bezuinigingen of het inzetten van reserves.

Een deel van de gemeenten verwacht dat het Rijk aanvullende middelen beschikbaar stelt. In 2025 zijn, naar aanleiding van het advies van de onafhankelijke Commissie van Ark, extra middelen toegekend. In 2027 volgt een nieuw advies van deze commissie. Daarnaast is nog onzeker hoe de herverdeling van het gemeentefonds precies zal uitpakken voor de Overijsselse gemeenten. Voor een aantal gemeenten kan dit leiden tot aanvullende bezuinigingen en mogelijk tot een lager voorzieningenniveau.

Het kabinet-Jetten (D66, VVD en CDA) trad aan op 23 februari 2026. De financiële gevolgen van het coalitieakkoord zijn verwerkt in de Voorjaarsnota 2026 en worden verder uitgewerkt in de Meicirculaire 2026.

In maart 2026 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De coalitievorming en het opstellen van coalitieakkoorden zijn bij veel gemeenten nog in volle gang. De financiële vertaling hiervan vraagt tijd, waardoor niet alle gemeenten deze reeds konden verwerken in hun kadernota. Verwacht wordt dat in veel gemeenten sprake is van beleidsarme kadernota's, waarbij het financiële beeld pas bij de begroting volledig duidelijk wordt.

Daarnaast werken de provincies aan een uitbreiding en verduidelijking van het Gemeenschappelijk Toezichtkader gemeenten (GTK). Voorgesteld wordt om het ramen van onderuitputting voor bepaalde posten toe te staan. Ook wordt verduidelijkt dat gemeenten het surplus van de algemene reserve tijdelijk (maximaal vier jaar) mogen inzetten voor het dekken van structurele lasten voor beleidsdoelen, aanvullend op bestaande mogelijkheden. Beide voorstellen zijn nog niet definitief vastgesteld en moeten nog door Gedeputeerde Staten worden behandeld.

Voor 2026 zijn 23 van de 25 Overijsselse gemeenten erin geslaagd een structureel en reëel sluitende begroting vast te stellen. Veertien gemeenten presenteerden daarnaast ook een sluitende meerjarenraming. Negen gemeenten hebben wel een sluitende begroting, maar laten in de meerjarenraming tekorten zien. Voor deze gemeenten blijft aandacht nodig om ook in de komende jaren tot een sluitend financieel beeld te komen.

Omgevingsrecht VTH

Binnen het domein Omgevingsrecht VTH blijven diverse landelijke en regionale ontwikkelingen relevant. Landelijk wordt de versterking van het VTH-stelsel voortgezet. De nadruk ligt daarbij steeds meer op de implementatie en borging van beleid in de uitvoeringspraktijk. Visitaties van omgevingsdiensten en aandacht voor robuustheid, kwaliteit en professionaliteit van de uitvoering blijven belangrijke aandachtspunten.

Daarnaast blijft de krapte op de arbeidsmarkt een structurele uitdaging voor gemeenten en omgevingsdiensten, met gevolgen voor de beschikbaarheid en continuïteit van voldoende deskundig personeel.

De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zijn inmiddels verder geland in de uitvoeringspraktijk. Grote stelselmatige problemen doen zich voornamelijk niet voor, maar verdere doorontwikkeling in planning, samenwerking en uitvoerbaarheid blijft nodig. Voor de Wkb geldt dat gemeenten nog beperkte praktijkervaring hebben en dat aandacht blijft bestaan voor de samenwerking met en de kwaliteit van kwaliteitsborgers.

In Overijssel is in de beoordeling 2026 aanvullend aandacht besteed aan de actualiteit van vergunningen waarvoor een wettelijke actualisatieplicht geldt. Ook blijft van belang in hoeverre gemeenten en omgevingsdiensten de samenhang inzichtelijk maken tussen VTH-beleid, uitvoeringsprogramma en jaarverslag, en hoe hierin sturing wordt gegeven aan doelen, prioriteiten en uitvoering.

Ruimtelijke Ordening

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden.

Vertrouwde instrumenten, zoals bestemmingsplannen en diverse vergunningen en beleidsnota's, zijn vervangen of vernieuwd. Gemeenten werken onder meer met het Omgevingsplan, omgevingswaarden en buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's). De wet biedt meer ruimte voor integrale afweging van belangen.

Gemeenten hebben een overgangstermijn voor het vaststellen van een Omgevingsvisie. De verplichting om een Omgevingsvisie vast te stellen is bij koninklijk besluit bepaald op uiterlijk 1 januari 2027. In Overijssel zijn gemeenten volop bezig met de uitvoering van de Omgevingswet en heeft een groot aantal gemeenten inmiddels een Omgevingsvisie vastgesteld.

Erfgoed

Het toetsingskader voor het domein Erfgoed is op enkele onderdelen aangepast om aan te sluiten bij de Omgevingswet. Gemeenten worden onder meer getoetst op:

- het hebben van een actuele erfgoedverordening;
- het functioneren van een onafhankelijke en deskundige gemeentelijke erfgoedcommissie;
- de wijze waarop adviezen worden uitgebracht en opgevolgd;
- de deskundige uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving;
- de afweging van archeologische en cultuurhistorische waarden bij nieuwe ontwikkelingen.

Het algemene beeld is dat gemeenten zich bewust zijn van hun erfgoedtaken en deze in de basis op orde hebben. Veel gemeenten maken gebruik van de adviescommissie van Het Oversticht en van regioarcheologen; grotere gemeenten hebben deze expertise vaak zelf in huis. In de uitvoeringspraktijk is niet altijd duidelijk of voldoende specifieke kennis op het gebied van erfgoed beschikbaar is.

Dit aandachtspunt speelt ook landelijk en krijgt aandacht binnen het programma Erfgoed en Overheid. Vanaf 2027 zal het IBT-toezicht op Erfgoed verder worden verdiept, waarbij de kwaliteit van gemeentelijke erfgoedzorg in de praktijk prominenter wordt betrokken.

Huisvesting statushouders

De opgave voor de huisvesting van statushouders blijft in 2025 en 2026 groot, mede door de aanhoudende krapte op de woningmarkt en de druk op de asielopvang. De uitstroom van statushouders uit de COA-opvang verloopt moeizaam, waardoor de achterstanden in de taakstelling verder oplopen. Het kabinet heeft in maart 2026 het eerdere wetsvoorstel om de voorrang voor statushouders in de sociale huursector af te schaffen ingetrokken. In plaats daarvan wordt gewerkt aan een nieuw wetsvoorstel, in combinatie met afspraken met gemeenten en andere partijen over alternatieve vormen van huisvesting, zoals flexwoningen en onzelfstandige woonvormen. Totdat deze nieuwe afspraken wettelijk zijn verankerd, blijven gemeenten gehouden aan de bestaande taakstelling. Tegelijkertijd blijft het Rijk inzetten op het versnellen van de uitstroom uit de opvang en het ondersteunen van gemeenten via bestaande en verruimde regelingen, waaronder de Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen. Ondanks deze inzet vormt de beperkte beschikbaarheid van woonruimte een structurele beperking voor het realiseren van de opgave.

Informatie- en archiefbeheer

Veel gemeenten in Overijssel werken aan het verder op orde brengen en houden van hun informatiehuishouding en archiefbeheer. In meerdere gevallen is sprake van meerjarige trajecten om de basis op orde te krijgen, gevolgd door de uitdaging om deze basis duurzaam te borgen. Tegelijkertijd worden gemeenten geconfronteerd met nieuwe regelgeving met grote impact op de informatiehuishouding, waaronder Europese verordeningen en de nieuwe Archiefwet. De Tweede Kamer heeft in februari 2024 ingestemd met het geamendeerde wetsvoorstel. De verwachting is dat de Eerste Kamer de wet in 2026 vaststelt, met beoogde inwerkingtreding per 1 januari 2027.

De nieuwe Archiefwet introduceert onder meer:

- de verplichte aanwijzing van een gediplomeerde archivaris;
- het verplicht vormgeven van een archiefdienst;
- aangescherpte regels voor openbaarheidsbeperkingen;
- het vervroegd overbrengen van archieven na tien jaar;
- strengere eisen aan duurzame toegankelijkheid en informatiebeveiliging;
- verplichte betrokkenheid van de archivaris bij beheerprocessen.

Voor gemeenten die nog midden in de transitie van hun informatiehuishouding zitten, vormt de implementatie van deze nieuwe wetgeving een grote uitdaging, mede in relatie tot gemeenschappelijke regelingen. In 2026 leidt dit nog niet tot aanpassing van het IBT-toetsingskader. Vanaf 2027 zal het toetsingskader worden aangepast aan de nieuwe wettelijke eisen.

Ontwikkeling aankomende wetgeving

Bibliotheken

De vernieuwde Wet stelsel openbare bibliotheken (WSOB) wordt naar verwachting in 2026 door de Tweede Kamer behandeld, met een beoogde inwerkingtreding begin 2027. De wet introduceert een zorgplicht voor gemeenten om ten minste één volwaardige bibliotheekvoorziening in stand te houden. Met deze zorgplicht ontstaat een nieuwe toezichttaak voor provincies. Conform de uitgangspunten van het generiek interbestuurlijk toezicht zal de provincie toezien op de uitvoering van deze taak door gemeenten. Het toezicht wordt gebaseerd op gemeentelijke meerjarenplannen voor bibliotheekbeleid en op de jaarlijkse monitorgegevens van de Koninklijke Bibliotheek. Gemeenten krijgen na publicatie van de wet een overgangstermijn om aan deze verplichtingen te voldoen.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub f	De bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens	1